

érvényes szavazatok egybevetése szerint megválasztottak:

Allattanra: Daday Jenő 75 és Margó Tivadar 73 szavazattal; *Ásvány-földtanra:* Semsey Andor 88 és Koch Antal 52 szavazattal; *Chemióra:* Ilosvay Lajos 97 és Fodor József 80 szavazattal; *Élettanra:* Thanhoffer Lajos 92 és Pertik Ottó 74 szavazattal; *Növénytánra:* Klein Gyula 88 és Bedő Albert 60 szavazattal; *Természettanra:* Konkoly Miklós 79 és Schuller Alajos 63 szavazattal.

A közgyűlés a választás eredményét éljenzéssel üdvözlö.

Az elnök kijelenti, hogy a napirend ki van merítve; a jelenlevő tagoknak köszönetet mond a figyelemért, mellyel a tárgyalást kísérték és a közgyűlést berekesztik.

A közgyűlés az elnök élettelésével oszlik szét.

A tisztikar és az egész választmány tagjai az 1896. évre a következők:

Elnök: Szily Kálmán.

Alelnökök: B. Eötvös Loránd, Högyes Endre.

Első titkár: Wartha Vincze.

Másodtitkárok: Paszlavszky József és Csopey László.

Választmányi tagok:

Allattanra: Chyzer Kornél, Daday Jenő, Entz Géza, Herman Ottó, Horváth Géza, Margó Tivadar.

Ásvány-földtanra: Koch Antal, Krenner József, Lóczy Lajos, Pethő Gyula, Schmidt Sándor, Semsey Andor.

Chemióra: Fodor József, Ilosvay Lajos, Kalecsinszky Sándor, Lengyel Béla, Schenek István, Than Károly.

Élettanra: Csapodi István, Klug Nándor, Laufener Károly, Mihalkovics Géza, Pertik Ottó, Thanhoffer Lajos.

Növénytánra: Bedő Albert, Borbás Vincze, Jurányi Lajos, Klein Gyula, Mátyás-Dietz Sándor, Staub Móríc.

Természettanra: Bartoniek Géza, Fröhlich Izidor, Heller Ágost, Konkoly Miklós, Schuller Alajos, Wittmann Ferencz.

LEVÉLSZEKRÉNY.

KÉRDÉSEK.

(32.) Hogyan készül az ebonit?

B. K.

(33.) Hogyan lehet legczélszerűbben üveglapot selakkal bevonni?

B. K.

(34.) Valamennyi elektrosztatikai és elektromágneses egység viszonya egy bizonyos sebességet ad (kritikus sebesség), mely pontos mérések szerint megegyezik a fény terjedési sebességével. A fény és az elektromosság közötti ezen összefüggés bővebben ki van-e mutatva, s ha igen, meennyiben?

B. K.

(35.) Kolozsvár környékén januárius hónapban is láthatók vad kacsák (tőkés kacs). Vajjon ezek az itt fészkelő vad kacsák lehetnek-e, avagy északibb vidékekről kerültek ide áttelelés végett?

B. L.

(36.) Egy német könyvben, mely nagy elterjedtségnek örvend, azt olvasom, hogy egy liter tejben körülbelül ugyanannyi táplálék van, mint egy kiló húsb. Mennyiben felel az meg a valóságnak s miért elégít ki jobban egy kiló hús, mint egy liter tej?

Sz. F.

(37.) Ha a robogó vonat utolsó kocsi-jából ráló valaki egy célzéta-blára, mely a lokomotivra van erősítve, a golyó befutotta pálya egyenlő lesz-e a lövés helye s a célpont közti távolsággal (vagyis a vonat hosszával) vagy hosszabb lesz? Egy társaságban e kérdés megoldása erős vitára adott alkalmat. A megfejtés véleményem szerint az, hogy a golyó befutotta pálya annyival hosszabb lesz a vonat hosszánál, a mennyit a vonat a lövés és találás pillanata közti időben haladt. Kérünk szíves választ.

DR. D. E.

(38.) Egy asthmás beteg számára naponként mintegy 100—150 liter tiszta oxigénre volna szükség. Ez a nagy mennyiség a kész termék vásárlásával csak nagy költséggel szerezhető be, miért is nagyon lekötelezne, a ki közölné az oxigénnek nagyban és olcsón való előállításí módját, a mely szerint magam állíthatnám elő e szükségletet.

B. D.

(38.) Lapozgatván Emery, »A növények élete« és De Candolle, »Termész-

tett növényeink eredete» című művekben a »fájukért becses növények«-ről, mint például ébenfa, palisander, mahagoni, puszpáng, lignum sanctum stb., egyetlen leíró, útbaigazító sort sem találtam. Tisztelettel kérem, miféle magyar vagy német művekben találhatnám meg a fentírt, s talán csak épen fájukért becses növények leírását? Van-e magyar nyelven írt geográfiai növénytan, a hol minden becses, vagyis kereskedelmi cikket képező növény rövid leírását és termőhelyét feltalálhatnám? Cs. Ö.

(39.) Mi súlyosabb: 1 kg. vas, vagy 1 kgr. toll? Ezt az elcsépeelt kérdést intéztem egy tanulóhoz. A válasz az volt, hogy »súlyuk« egyenlő. Én, a »súly« fogalmához ragaszkodva, ezt tagadtam, s midőn azt mondtam, hogy az 1 kg. toll súlyosabb az 1 kg. vasnál, a jelenlevő urak protestáltak. Én következőleg bizonyítottam: »Súlynak az alapra ható nyomást nevezzük. Nem szabad tehát tudományos szempontból semmiféle közegeben se mérnünk (pl. levegőben), mert a test annyit veszít súlyából, miut a mekkora a helyéből kiszorított levegő stb. súlya. Minthogy pedig a tollnak a fajsúlya kicsiny, az 1 kg.-nyi toll nagyterjedelmű, tehát na-

gyobb arányban érvényesül a levegő felhajtó ereje, mely a »súly« ellen működik: valójában egy tömegtöbbletnek kell a felhajtó erőt kompenzálni, hogy a mérleg egyenlőt mutasson. Ha most az így megterhelt mérleget borító alá tesszük, s ez alól a levegőt kiszivattyúzzuk: a toll oldala lesüllyed az említett tömegtöbblet miatt, mert a levegő felhajtó ereje elvétetik.« Ezt nekem el nem hiszik. Ellenokoskodásuk a következő: »Légüres térben a testeknek nincs súlyuk, tehát a mérlegbillenés nem fog beállni. Hogy szóba se jön a »súly«, azt az is mutatja, hogy légüres csőben az elejtett pehely és fillér egyenlő gyorsan hull alá.« Replikám ez: »E tüneménynek a »súlyhoz« semmi köze; ez azt mutatja, hogy a nehézség, a földvonzás egyenlően érvényesülhet. Levegőben elkésik a pehely, mert a levegő és pehely fajsúlykülönbsége aránytalanul kisebb, mint a levegőé és rézé: a miből az következik, hogy a lég felhajtó ereje, közegellenállása is oly elütően érvényesül.« Ezt a thémát a körben is megvitták — s nekem senki sem adott igazat. Azzal a kéréssel fordulok a Társulat tisztelt tagjaihoz, hogy e kérdésben döntenek kegyeskedjenek.

DR. V. J.

FELELETEK.

(1895. 49.) Az úgynevezett csodákkal ma már leszámolt a tudomány s az élet folyamatai oly állandó törvényszerűséget mutatnak, hogy a hihetetlennek látszó tényeket is erre a törvényekre kell visszavezetnünk. Így vagyunk a telepathia dolgaival is. Tény, hogy sok csodaszerűnek látszik közülök, másokat ellenben elég egyszerű módon megfejtethetünk. Ez utóbbiak közé tartozik pl. a sejtelmek titokzatos hatalma. Az anya ott-hon hagyott gyermekére gondol s kínzó nyugtalanság fogja el, hogy az megbetegedett; haza megy s a kicsit csakugyan betegem találja. Ez egy esetben igazat mondott a sejtelmek, de szintén bizonyos, hogy tízszer hibázott. Járványok idején vagy sokat betegeskedő gyermekeknél a távolbaérés csodás ereje minden esetre kevesebbet hibáztat. Hasonló együttérzés hozza össze az elválasztott szerelmeseket, száz csalódás, hiábavaló várás után a pillanat egyszer megjelent s akkor mindkét ember szívét öröm tölti el, hogy e találkozás előre megsugta valami, azt hiszik ellenállhatatlan erő hozta őket össze, pedig száz tévesztés után egy sikerülés a telepathiát egyszerű véletlennek minősíti

csak. Hasonló viszony fűzi megvett sorsjegyünket a szerencsekerékben forgó főnyeremény-számhoz, a hit, a távolba vágyás bennünk nagyon erős lehet, hogy azonban e telepathia hatásában milyen gyöngye, azt épen a szerencse ritka volta tanúsítja.

Állítólag — s ezt már a régi népek hitték — egyes embereknek erősebb távolba ható erejük van; ezek olvasnak a multban. Jövőben s a szerencse forgásában, ép oly régi azonban a tapasztalat is, hogy az ilyen egyének felültették a közönséget, sőt az államkincstárt. Elutasíthatatlan bizonyítékot adnak a lottópörök.

Máskor épen hipnózis alatt a médiumok látnak s hallanak csodás dolgokat, elmúlt, meglevő s jövő eseményeket. A kérdést föltevő K. úr teljesen igazat mond abban, hogy a mi elmúlt, legyen az fény vagy levegőrezgés, beszéd vagy az életnek bármely más alakja, azt olyan alakban újra föléleszteni többé nem lehet. Másrészt senki nem láthat vagy hallhat, szóval észre nem vehet, sem nem nyilváníthat semmit, a mit, vagy a mi-nek részeit nem látta vagy nem hallotta valamikor. Ellenben, a látott vagy hallott részek-

ből új, úgynevezett képzeleti alkotások léte-
sülhetnek, a melyeknek sokszor alig ismer-
rünk az eredetökre. Ilyenek a közszájon
forgó hírek, ilyen sok művészi alkotás, talán
első sorban az impresszionisták művei.

E folyamat megy végbe a hipnotizált
medium agyában is. Parancsszóra verset ír
az illető a rendelkezésére álló szavakból s
gondolatokból; idegen, előtte is új alkotó-
részt abba soha nem sző. Jellemző épen ezen
állapotra, hogy a médium gondolkodása,
írátele nagyon szűkkörű, az elmondott
rablóhístoríak úgy hasonlítanak egymáshoz,
mint a füzetes regényekben, vagy mint az
első versek, melyeket kezdő poeták írnak.

E szűkkörű gondolatkötésnek a hipnó-
zis alatt jó példája a következő megtörtént
eset. A médium jövődőt mondott egy erő-
sen kopaszodó katonatisztnek, egy beteges,
vékony jogtudósnak s egy egészséges ga-
vallérembernek. Az elsőnek azt jövődölte,
hogy megcsalja a felesége, a másodiknak,
hogy jó, ha még egy pár esztendeig él,
a harmadiknak, hogy két év múltán meg-
nősül. Lehet, hogy mind a három jövődö-
lés beteljesül, s csodálatosnak senki sem fogja
tartani; ilyen jóslatokat a társaságban ma-
gunk is teszünk kissé nagyobb körültekinté-
ssel s biztosabb eredménnyel, mint a bő-
dült állapotban levő médiumok.

Jellemző az összes hipnózis alatt tör-
ténő jelenségekre, hogy a finom társítások,
az ítéletalkotás hiányos. Közvetetlen, egy-
szerű a fogaknak összekapcsolása s ezért
sokszor meglepő, mint a gyermekek vagy
bolondok eszejárása. Ilyen fogyatékos a má-
moros emberek szellemessége is, s egy-egy
igazság ember oktanal ítélet közül kerül csak
elő; sokszor ezek is csak az elfogult, be-
folyásolt társaságnak tetszenek. R e n a n
mondta, hogy a csoda többnyire inkább a
nézőközönség műve, mint azé, a ki azt vég-
hez viszi.

Sorra véve a fölvetett kérdéseket, igen
valószínűnek látszik, hogy a médium már
előbb hallott az elveszett függőről, sőt a
találgatást is hallhatta, hogy e függő hol is
lehet. Más megoldás, hogy a médium egy
általános helyet jelöl meg, pl. lépcső, szek-
rény stb. s ezt az adatot a tulajdonosú ki-
egészíti a saját emlékezeti adataival s a
függő megkerül, nem azért, mert a médium
a rejtett helyre látott falakon és ajtókon ke-
resztül, hanem mert a tulajdonosú nyomra
vezetődött. Így jut a bíró is helyes nyomozá-
si útra egy gyermek beszámíthatatlan mon-

dása, vagy valamely teljesen másként értett
ötlet után. Aranyórák zálogházba jutása is-
mét oly egyszerű következtetés, hogy ezért
nem is kell elaltatni valakit. Minden esetre
tény, hogy ilyen médiumok eddig az elveszett
tárgyak elenyésző csekély részét tudták csak
megtalálni, sőt az is megtörtént, hogy ők
maguk lopták és rejtették el a dolgokat.

A Kund Béla gyilkosainak kihallgatása
egyszerű mesélés, hallott s olvasott dolgok-
ból összerakva, a mint ezt minden elbeszélő
teszi; a ki ügyesebb, oly élethűen mond el
egy kitalált mesét, mintha azt saját szemé-
vel látta volna. Hogy ilyen meglepő pon-
tos adatoknak mi az értékök, azt tanúsítja
Scharf Móricz esete s több hasonló. Az iga-
zat kereső bíróság ilyen adatoknak soha
hasznát nem vehette, a távolabb álló közön-
ség ellenben nagyon sokszor szinte ijesztő
módon vezetődött félre.

Végeredményben azt kell mondanunk:
telepathia, távolbalátás nincs a multba, jövőbe-
látás meg épen képtelenség. Az ide tartozó
csodás dolgok részint az idegrendszer rendes
működéséből egyszerű módon megfejthetők,
részint csalódáson alapulnak, mit a szem-
fényvesztés más esetei; sikerök a mutogató
ügyességétől s a közönség vigyázatlanságá-
tól függ.

DR. P. K.

(1895. 135.) A magyar növénykedvelő
ne mulassza el ma sem, ha még oly csekély
botanikai könyvkészletet akar is magának
szerezni, a Diószegi és Fazekas
»Magyar Fűvész Könyvét« megszerezni, mert
nemcsak mint meghatározó könyv nem vált
teljesen fölöslegessé, hanem még mindig az
a könyv, mely a nép száján levő neveket
illetőleg nélkülözhetetlen: »a Nevek Mutató
Tábláján, ezek a jártas-faj-Nevek »dűlő betű-
vel irottak«. Az, hogy a könyv »Linné al-
kotmánya szerént« »vezet a növényeknek
megismerésére« nem oly szörnyű dolog,
mert ha az illető képes esetekben még pl.
Simonkai Növényhatározójával vagy a
Brassai-Kováts-féle »Uj Magyar Fű-
vészkönyv« erre vonatkozó napvilágot látott
részét is használva, megtudta a genus-nevet,
a Species nevet azután Diószegi-ke-
resheti. Olcsó könyv Fuss Flora Trans-
silvaniae excursoriája, melynek minden esetre
nagyobb elterjedést kellene a hazában ki-
válni, mint a mennyiben eddig részesült.
A Koch-Haller-féle Synopsis helyébe
inkább ajánlanám a Koch klasszikus Syn-
opsisának 3. kiadását, melynek egész kész-
letét Völcker antiquarius M. m. Frank-

furtban vette meg és olcsón árulja; ez és a Neilreich, Diagnosen der in Ungarn und Slavonien bisher beobachteten Gefässpflanzen, welche in Koch's Synopsis nicht enthalten sind és Simonkainak Társulatunktól kiadott Erdélyre vonatkozó műve minden esetre jó szolgálatot fog tenni. Ha valaki növényismeret szerzésében valóban haladni akar, azt ajánlom, hogy a felsorolt műveken kívül még Garcke, Illustrierte Flora von Deutschland 17. neubearb. Aufl. mit 759. Abbildungen (ára 5 márka) szerezzze meg, melyben minden a német flórában előjövő genusz egy instruktív képpel van ellátva, ezeknek a képeknek és a diagnosisek segítségével szerezzék maguknak az első ismereteket; ha ezeket ismerik, jó sok geszert fognak a hazai flórából ismerni és a kevés hiányzót legjobb valamely növénygyűjteménykereskedőtől megvenni, a mi olyan kevés, hogy nem nagy anyagi áldozattal juthatni birtokába. Az így megszerzett alapos geszert ismerettel azután nem nehezen fog esni a fajokkal való foglalkozás is. Azoknak, a kik francziául tudnak, ajánlhatom Bonnier és Layens Flore de France-ját, mely 5289 ábrát tartalmaz, feltüntetve minden fajnak jellemző bélyegeit, a mint ők mondják, a terminus technicusok nélkül (sans mots techniques); a munka aránytalanul olcsó, füze 9, angol kötésben 10 frankba kerül. De a használnak nem szabad elfelejteni, hogy a műben sok növény hiányzik, mely nálunk terem és sok oly növény van tárgyalva, mely nálunk hiányzik.

Első kezdetnek ezek a művek jó szolgálatot fognak tenni. Természetesen annak, a ki azután szakember akar lenni, még sok más flóraművet, monografiát, számos folyóiratot, akadémiai és társulati kiadványt stb. kell még tanulmányozni.

Megeshetik, hogy talán az egyik vagy a másik növénykedvelőnek, a magyar flórára vonatkozó legnevezetesebb Linné előtti mű, Clusius Rariorum aliquot stirpium per Pannoniam, Austriam et vicinas quosdam provincias observatarum historia Antverpiae 1583, illetőleg némileg javított kiadása a Rariorum plantarum historia Antverpiae 1601 jut kezébe és az érdekes ábrákon eligazodni kíván. Ez nem fog oly roppant nehézséget okozni, mert akár a Host Flora Austriaca két kötetes művét (1827—1831), akár Neilreich, Flora von Nieder-Oesterreich című munkáját veszi kézhez, hamar fog eligazodhatni.

Ezek a megjegyzések természetesen csak a növénykedvelőnek szólnak, mert a szakembernek, a ki a dolgokkal kritikailag foglalkozik, természetesen hosszú és bonyodalmas tanulmányokat kell tennie. Azért talán tartózkodnom is kellett volna ezzel a kis felszólalással, ha részemről nem tapasztalnék oly fájdalommal, hogy hazánkban a floristák száma ijedősen apad.

Meg akarom még jegyezni, hogy a Bonnier és Layens-féle Flórák kiadója egy Kis Flórát (Petite Flore) is adott ki, mely a közönséges növényeket tárgyalja és cartonnálva másfél frankba kerül; ezt a művecskét a francia közoktatásügyi miniszter ajánlja. Az említett kiadó hasonló, az alsórendű növények tanulmányozására szolgáló művecskéket is adott ki. Douin dolgozta fel a mohokat egy 1288 ábrát tartalmazó műben (Nouvelle Flore des Mousses et des Hépatiques), melynek ára angol kötésben öt és fél frank és a Constantini és Durour-tól kiadott gombászati mű (Nouvelle Flore des Champignons) kb. 4000 ábrával, most jelent meg második kiadásban; az elsőnek ára angol kötésben hat frank volt.

K. Á.

(4.) A leírt hólyagocskák csakugyan bolhacspéttől származhatnak, a mint azt W. V. úr is fölemlíti, mert ismerek nőt, kin ez a tünet minden kétséget kizáró módon megállapított. Az anyja bőre pedig nem a bolhacspés, hanem a sőr iránt olyan rendkívül érzékeny, hogy ha csak néhány kortyot iszik belőle, homloka rögtön lángrörsre kigyulad, de kétszer-háromszor akkora szesztartalmú bor vagy thea élvezete hatásatlan. A fagytól mindkettő arczbőre sokat szenved.

HATHALMI GABNAY FERENCZ.

(5.) Olyan munka, melyben az egész kijelölt területnek geológiai viszonyai rövid leírását találnók, tudtommal nincsen, hanem a földtani folyóiratoknak nagy halmazát kellene érte átböngészni.

Rövid összefoglaló áttekintést találunk ugyan a Hauer-féle nagy geológiai térkép magyarózó szövegében, csakhogy ezek a füzetek, a térkép nélkül, könyvkereskedésben nem kaphatók.

A részletes leírások nagyobb részét a bécsi Jahrbuch der k. k. geol. Reichsanstalt régebbi kötetei tartalmazzák, főleg Wolf, Hauer, Stache és Richthofen értekezéseiben.

A bányavidéknek (Nagy-, Felső- és

Kapnikbánya) külön nagy irodalma van (Richthofen, Cotta stb.). Szilágy-megyéről van egy pár magyar értekezés: Hofmann Károly-tól, Matyasovszky-tól, Szontágh-tól és Koch-tól; ezek részint a m. k. földtani intézet évkönyveiben és évi jelentéseiben, részint a kiadott lapok magyarázó szövegeiben foglaltatnak.

Debreczen vidékéről Török József írt 1859-ben (Magy. Tud. Akadémia értekezései, I. köt. 3. rész) és Inkey Béla m. k. földtani intézet évkönyve, XI. köt., 2. füzet.

A szóban forgó területről a következő térképeket nevezem:

Hauer nagy térképe, átnézetes.

Részletes térképek, a m. k. földtani intézet kiadványai, kaphatók Kilián Frigyes-nél:

Tasnád—Szilágy-Somlyó 2 frt.

Zilah vidéke, 17. zóna, XXVIII. rovat, 3 frt.

Hadad—Zsibó vidéke, 16. zóna, XXVIII. rovat, 3 frt.

Szöveggel:

Bánffy-Hunyad vidéke, 17. zóna, XXIX. rovat, 3 frt 20 kr.

N.-Károly—Ákos, 15. zóna, XXVII. rovat, 3 frt 50 kr.

Tasnád—Széplak, 16. zóna, XXVII. rovat, 3 frt 50 kr

I. B.

(6.) Az mindenestre igaz, hogy az *entomoktin* egyrészt drága, másrészt nem mindig megbízható; de tény az is, hogy annak házilag való előállítása sokszor alig lehetséges, s akkor is a legszükségesebb anyagot mégis csak a kereskedésből kell beszerezni. Mert habár az igazi perzsa rovarpor (mely »igazi Zacherlin« néven is ismeretes) előállításához használt növénynek, a *Pyrethrum cinerariaefolium*-nak termesztésével már hazánkban is többféle kísérlet történt, termesztése még sem annyira általános, hogy bárki házi kertjében is termesztethetné.

Ha azonban valaki mégis maga akarná az *entomoktin* készíteni, az eljárás a következő:

Az előállításához használható akár az igazi perzsa rovarpor, akár a fönebb megnevezett növénynek még porrá (helyesebben finom liszté) őrölt virága, melyet rögtön a kinyílás után kell megszedni, hogy a benne levő és rovarölő hatással bíró etherikus olaj

el ne illanjon. Ezt az illó olajat kell akár a virágból, akár a porból extrahálni, a mi következőképen történhetik:

Egy kilogramm rovarporra, vagy *Pyrethrum*-virága 1-2 liter rektifikált alkoholt számítva, ezt a kettőt a kívánt kisebb, vagy nagyobb mennyiségben olyan üvegebe adjuk, hogy ne csak beleférjen, hanem még üres tért is hagyjon. Ha a *Pyrethrum*-ot jól összeráztuk az alkohollal, az üveget parafadugóval elzárjuk s a dugón át egy 7-8 milliméteres üvegcsövet dugunk, a melynek egyik vége belenyúlik az üvegebe, de a folyadékot nem érinti, a másik vége pedig kifelé áll. Az így megtöltött és fölszerelt üveget azután akár homok-, akár vízfürdőben 2-3 órán át úgy melegítjük, hogy hőfoka a forráspontnál állandóan 15-20°-kal alább maradjon. Ha a folyadék a megfelelő melegítés után újra lehűlt, s a por vagy virágbugák leülepedtek, az alkohol sötétbarnává vált, melyet leöntve, megvan a kívánt entomoktin. (L. Természettudományi Közlöny. 1890, 388. l.)

Hogy a kereskedésből szerzett *entomoktin*nek hatása nem volt a *kis téli araszoló pillé* (*Cheimatobia brumata*) ellen, abból még nem következik, hogy a szer rossz volt. Mert a dolog úgy van, hogy az *entomoktin* nem hat egyformán valamennyi rovarra; így például a *honvédbogár* (*Entomoscelis Adonis*) álczáját, az ú. n. *fekete hernyót* nagyon írta, ellenben más álczát, hasonló arányban alkalmazva, meg nem öl. Az araszoló hernyók ellen különben is tanácsosabb a *hernyóenyvgyűrűk* alkalmazása. Mert ismeretes, hogy a téli araszoló pillék a téli hidegben (novemberben és decemberben) kelnek ki a föld felszínén rejtőzködő bábokból és hogy a szárnyatlan nőtény a peték lerakása végett a fa felső részére fel ne hatolhasson, szükséges, hogy útját már korábban, például október közepén a gyümölcsfákra körülbelül mellmagasságban alkalmazott *hernyóenyvgyűrűkkel* elzárjuk. Minthogy a nőtény a megfelelően alkalmazott és a fa kergéhez jól odatapadó ragadós *hernyóenyven* át nem mehet, petéit a gyűrű alatt tojja, vagy sokszor még annyira sem kerül a dolog, mert a gyűrű alatt veszteglő nőtény prédája lesz a fürge czinkéknek, vagy egyéb rovarévó madárnak, a mely a telet nálunk tölti.

A mi végül a *szénzulfid*nak (*szénkének*) a pajorok ellen való alkalmazását illeti, azt már saját tapasztalásunkból is ajánljuk és csak annyit mondhatunk, hogy az ép

úgy alkalmazandó, mint a filloxéra ellen, azaz négyszögméterenként 24—28 gramm.

J. J.

(9.) A beküldött gomba az *Agaricus cyathiformis* Bull., kehelyalakú galócza, melyet hazánkban már több helyről közöltek.

A gomba állítólag a reggel 9 órától délután körülbelül 3 óráig tartó nem fagyos időben fejlődött ki, s ez alatt körülbelül 15 cm. magasságot ért el. A gombák termőtestének — a tönknek és a kalapnak — ily gyors növekedése bár meglepő, de még sem lehetetlen. E termő test a 150 mm.-nyi magasságot hat óra, illetőleg 360 perc alatt érte el. A gombák növekedésére vonatkozó eddig csak nagyon szorványosan közlött megfigyelések közül a közölt eset magyarázatul csak a következőket említem fel: a *Phallus impudicus* 20—30 cm.-nyi magas tönkje 2—3 óra alatt nő meg, illetőleg nyulik meg; Brefeld megfigyelése szerint a *Coprinus stercorearius* egy perc alatt 2·25 cm.-nyit nő. A beküldött gomba pedig a fentebb föltételezett növekedési időtartam alatt perczenként 2·4 cm.-nyit nőtt, tehát csak valamivel nőtt sebesebben a *Coprinus*-nál. Ha pedig hosszabb növekedési időt tételünk fel — a mi nem lehetetlen — úgy még lassabban nőtt ennél.

Az nem valószínű, hogy a gomba fagyos időben, illetőleg a fagyponthoz alatti hőmérsékletű időjárásakor növekedjék; de a beküldött gombának, mint a fenntebbiekből kitűnik, erre nem is volt szüksége, mivel a nem fagyos idő is elegendő volt növekedésére. Valószínű azonban, hogy a fűben, illetőleg a talajban a gomba nem volt jelentékeny hőmérsékletcsökkenésnek kitéve. úgy hogy életműködése nem volt hátráltatva s így növekedése esetleg már az előbbi napon kezdődött. Különben a gombák közül sokan jelentékeny hőmérsékletcsökkenést bírnak meg, mint ezt az évelő termőtestű gombák pl. a fákon élősködő taplógombák eléggé bizonyítják.

MÁGÓCSY-DIETZ S.

(10.) Egy olcsó sterilizáló készülék leírását az említett cikk is közli; finomabb és tökéletesebb — és persze drágább — készülékeket Calderoni cégénél kaphat. (Budapest, Kishid-utca). W. V.

(15.) A vad gesztenye főalkatrésze a keményítő s így igen tápláló; e tekintetben a tölgymakkot is felülmúlja, a melyhez

különben kesernyés fanyar ízében hasonló. Vadas kertekben már nagyon régen használják a szarvas és a vad disznó táplálására s így tehetősebbre vagy sertéshizlálásra is igen jó eredménnyel lehetne fordítani. Megjegyzendő azonban, hogy sok állat, mint szokatlant, nem fogja megenni, úgy mint sok baromfi a piros szemű tengerit sem eszi, de egy kis éheztetés ráviszi.

HATHALMI GABNAY FERENCZ.

(17.) A növényeknek szobában való tenyésztéséről és szaporításáról szaklapjainkban elszótan több értekezés jelent már meg, de könyvbe foglalva magyar munka csak egy van, ez pedig a Czapáry Albert műkertész írta »Szobai edényes növénytenyésztés.« Megjelent 1890. Budapesten, a Pallas sajtóján. Német nyelven mint olyanokat, melyek kimerítően s alapos ismerettel tárgyalják a növényeknek szobában való ápolását, ajánlhatom a következő munkákat: »Die Zimmergärtnerei.« Anleitung zur Zucht und Pflege der für die Unterhaltung in bürgerlichen Wohnräumen geeigneten Ziergewächse. Von Th. Rumpfer, Generalsecretär in Erfurt. Zweite Auflage mit 70 Textabbildungen. Preis gebunden 2 M. 50 Pf. — »Die Blattpflanzen und deren Kultur im Zimmer«, von Dr. Leopold Dippel. Dritte, verbesserte und vermehrte Auflage, mit 34 eingedruckten Holzschnitten. Preis geheftet 3 M. 75 Pf. — »Die Zimmer-, Fenster- und Balkongärtnerei.« Praktische Anleitung zur Vermehrung, Zucht und Aufstellung der für das Zimmer, das Fenster und den Balkon geeigneten Pflanzen. Nach P. W. Burbidge, Domestic, Floriculture frei bearbeitet von M. Lebl, Hofgärtner in Langenburg. Mit 270 Abbildungen. Preis geheftet 5 M., in Prachtband 6 M. 20 Pf. — Reiss's »Wohnungsgärtnerei.« Leicht fassliche Anleitung, Blumen und Pflanzen mit Erfolg ohne umständliche und kostspielige Einrichtungen in unseren Wohnräumen zu halten, zu pflegen und zu ziehen. mit 216 Abbildungen. Preis elegant gebunden 5 M. — E munkákat bármely budapesti könyvkereskedő megszerzi Ludwig Möllertől Erfurtban és megküldi. F. J.

(19.) Igaza van. Savak márványon okozta foltjait csakis csiszolással lehet eltávolítani, a mint az már a Közöny 1893. évi folyamának 277. lapján is olvasható.

HATHALMI GABNAY FERENCZ.

Creative Commons License Deed

Nevezd meg! - Így add tovább! 3.0 Unported (CC BY-SA 3.0)

Ez a [Legal Code \(Jogi változat, vagyis a teljes licenc\)](#) szövegének közérthető nyelven megfogalmazott kivonata.

[Figyelmeztetés](#)

A következőket teheted a művel:

szabadon másolhatod, terjesztheted, bemutathatod és előadhatod a művet

származékos műveket (feldolgozásokat) hozhatsz létre

kereskedelmi célra is felhasználhatod a művet

Az alábbi feltételekkel:

Nevezd meg! — A szerző vagy a jogosult által meghatározott módon fel kell tüntetned a műhöz kapcsolódó információkat (pl. a szerző nevét vagy álnévét, a Mű címét).

Így add tovább! — Ha megváltoztatod, átalakítod, feldolgozod ezt a művet, az így létrejött alkotást csak a jelenlegivel megegyező licenc alatt terjesztheted.

Az alábbiak figyelembevételével:

Engedélyezés — A szerzői jogok tulajdonosának engedélyével bármelyik fenti feltételtől [eltérhatsz](#).

Közkinccs — Where the work or any of its elements is in the [public domain](#) under applicable law, that status is in no way affected by the license.

Más jogok — A következő jogokat a licenc semmiben nem befolyásolja:

- Your fair dealing or [fair use](#) rights, or other applicable copyright exceptions and limitations;
- A szerző [személyhez fűződő](#) jogai
- Más személyeknek a művet vagy a mű használatát érintő jogai, mint például a [személyiségi jogok](#) vagy az adatvédelmi jogok.

- **Jelzés** — Bármilyen felhasználás vagy terjesztés esetén egyértelműen jelezned kell mások felé ezen mű licencfeltételeit.